

TR-AB İLİŐKİLERİ

AB-Türkiye Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların
Serbest Dolaşımı

11. hafta

Ortaklık Hukukunun AB Hukuku İçindeki Yeri

- AB Hukukunun ayrılmaz parçası (Demirel ve Sevince kararları)
 - Birincil Kaynak
 - Ankara Anlaşması
 - Katma Protokol
 - İkincil Kaynak
 - Ortaklık Konseyi Kararları
- Öncelik İlkesi
 - AB Hukuku ile çatışan ulusal hukuk kuralı uygulanmaz.
- Doğrudan Etki İlkesi (Demirel kararı)
 - Açık, kesin ve koşulsuz hükümleri bireyler tarafından ulusal mahkemeler önünde ileri sürülebilir.

Ortaklık Hukukunun AB Hukuku İçindeki Yeri

- Ön karar prosedürü ile Divan önüne gelebilir.
 - Demirel kararı
 - Sevince Kararı
 - Tüm ve Darı kararları
 - Şahin kararı
- Amaçsal yorum yöntemi Divan tarafından tercih edilen yöntem olarak kullanılmaktadır. (Bozkurt kararı)

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Malların serbest dolaşımı gümrük birliği hükümleri ile düzenlenmiş.
- Mal ticareti ile uğraşan herkes malların serbest dolaşımı kapsamında değerlendirilebilir.
- Mal: Parasal değeri olabilecek ve ticari işlemlere konu olabilecek her şey (7/68 Komisyon v. İtalya Kararı)

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Gümrük Birliği kapsamına giren mallar:
 - Sanayi ürünleri
 - İşlenmiş tarım ürünleri
- Bu mallar:
 - TR'de üretilen mallar
 - AB üye devletlerde üretilen mallar
 - AB veya Türkiye pazarına yasal yollardan giren üçüncü ülke çıkışlı mallar

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Gümrük Vergisi ve Eş Etkili Vergiler
 - Gümrük vergisi, yabancı/yerli malın bir ulusal sınırı geçmesi nedeniyle tek taraflı yüklenen mali yük
 - Eş etkili vergiler, «devletin yararına tahsil edildiklerinde, ayrımcı veya koruyucu olmadıklarında ve vergilenen ürün yurtiçinde üretilen bir mal ile rekabet etmediğinde bile, ne kadar küçük olursa olsun, adı ve yöntemi ne olursa olsun sınırdan geçmeleri nedeniyle yerli ve yabancı mallar üzerine tek taraflı olarak konulan herhangi bir mali yük» (24/68 Statiscal Levy kararı)

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Ayrımcı İç Vergiler
 - 1/95 OKK m. 50 kapsamında yasaklanmıştır.
 - Doğrudan Ayrımcı İç Vergiler: yerli ürüne uygulanan verginin benzer nitelikteki yabancı üründen daha fazla alınması yerli ürün için söz konusu olmazken sadece yabancı ürün için öngörülmesi veya vergilerin ödeme koşullarında veya hesaplanma usullerinde ki farklılıklar

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Dolaylı Ayrımcı İç Vergiler: yerli ve yabancı ürün ayrımı gözetmeksizin uygulanmakta görünürken aslında ithal mallara daha büyük yük getirme halinde söz konusu olabilmektedir. Diğer bir deyişle, verginin görünüşteki tarafsızlığına karşın benzer nitelikte ve anlamlı miktarda yerli üretim olmadığından bir iç verginin fiilen yalnızca ithal/yabancı mallara uygulanması dolaylı ayrımcılığı beraberinde getirmektedir.

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbirler
 - 1/95 OKK m. 5, 6 ve 7'de düzenlenmiştir.
 - Miktar kısıtlaması, malların taraf devletlerin pazarına girişini tamamen yasaklayan veya ithalat/ihracatı değer veya zamanla kısıtlayan veya imkansızlaştıran önlemler dolayısıyla kotalar (2/73 Geddo Kararı)

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Eş etkili tedbir, gümrük birliği kapsamında ticareti doğrudan ya da dolaylı olarak, bilfiil ya da potansiyel olarak engelleme yeteneğine sahip, taraflarca çıkarılan bütün ticari kurallar malların serbest dolaşımını engelliyor ise bu kapsamdadır. (Dassonville formülü)
- Miktar kısıtlaması ve miktar kısıtlamasına eş etkili tedbirler doğrudan ayrımcı nitelikte olmalarından dolayı sadece m.7'de yer verilen durumların varlığı halinde istisna kapsamında

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- Miktar kısıtlamasına eş etkili tedbirlerin dolaylı ayrımcılık içermesi: gerek yerli gerek yabancı ürüne aynı şekilde uygulanıyor görünmesine rağmen yabancı malın pazara erişimini güçleştiren ve dolayısıyla rekabet gücünü azaltan düzenlemelerdir. 1/95 OKK m. 7'de sayılan istisna hallerinin yanı sıra Divan'ın zorunlu gerekliler kapsamında değerlendireceği durumlarda istisna oluşturabilir.

Ortaklık Hukuku Kapsamında Malların Serbest Dolaşımı

- **Madde 5**
- Taraflar arasında ithalatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili önlem yasaklanmıştır.
- **Madde 6**
- Taraflar arasında ihracatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili önlem yasaklanmıştır.
- **Madde 7**
- 5. ve 6. maddelerin hükümleri, genel ahlak, kamu düzeni veya kamu güvenliği; insanların, hayvanların veya bitkilerin sağlığının ve yaşamının korunması; sanat değeri veya tarihi ya da arkeolojik değer taşıyan ulusal varlıkların veya sınai ya da ticari mülkiyetin korunması gerekçesiyle malların ithalinin, ihracının veya transit geçişinin yasaklanmasını veya kısıtlanmasını engellemez. Ancak bu yasaklar ve kısıtlar Taraflar arasındaki ticarete keyfi bir ayırım aracı veya örtülü bir kısıtlama oluşturamaz.